

POSTMODERN EĞİTİM : ELEŞTİREL VE SINIRSAL EĞİTİM BİLİMİ

POSTMODERN EDUCATION: CRITICAL AND BORDER PEDAGOGIES

**Mustafa Kurt

ÖZET: Bu makale postmodernizmin eğitim üzerindeki etkisini tartışır ve postmodern anlayışın sosyal bilimlere olan ana etkilerini araştırır. Makale postmodernizmin, sanatla sınırlı olamayacağını, doğal olarak eğitimi de etkileyeceğini ileri sürmektedir. Postmodern eğitim anlayışı olarak tanımlanan bu etki, popüler kültürün ana unsurlarının eğitim ile, dolayısıyla da öğretim programlarıyla bütünleşmesi gereğini vurgular. Postmodern eğitim anlayışı, görüşleri ve isteklerini hiçbir zaman açıklama fırsatı verilmemiş “öteki”nin de kendi eğitiminde söz sahibi olması gerektiğini öne sürmektedir. Postmodern eğitim anlayışının somut yansımaları Giroux tarafından kuramlaştırılan “Eleştirel” ve “Sınırsal” eğitim bilimlerinde gözlenebilir. Eleştirel eğitim bilimi, olayları olduğu gibi kabul etmeyen ve oluşturdukları bilgiye eleştirel yaklaşan bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Ancak bu yolla bireyler kendi seslerini ortaya çıkarabilir, riskler alarak sivil bilinç ve duyarlılıklarını geliştirebilir ve sosyal ilişkiler, gelenek ve deneyimlerde etkili olup, yaşamda kalabilme yeteneğine sahip olabilirler. Sınırsal eğitim bilimi de postmodern felsefenin bir ürünüdür. Öğrenenlere sunulmuş, önerilmiş, ve dayatılmış metinler yerine karşı-metini savunur. Karşı-bilinç, şimdinin geçmişi nasıl okuduğunu, geçmişin de şimdini nasıl bilgilendirdiğinin eleştirel analizini temsil eder. Bu pratik de anımsama ve geleneklerin yeniden değerlendirilmesine neden olur. Anımsamalar, korunan geleneklerin yardımıyla unutulmuş veya gömemezlikten gelinen öykülerdir. Sonuçta, postmodern eğitim anlayışı, okulların programlarını biçimlendiren ve manipüle eden ana anlatı ve söylemlerin sonlandırılması yönünde yapılan eleştirel sınımadır. Sosyal söylem ve anlatılar, deneyimler, anımsamalar, metinler ve tarihlerde unutulmuş veya gömemezlikten gelinen bastırılmışın var olması yönünde verilen savaşımdır.

Anahtar sözcükler: Postmodern eğitim, eleştirel eğitim bilimi, sınırsal eğitim bilimi, karşı-metin, karşı-bilinç

ABSTRACT: This article discusses the influence of postmodernism on education and investigates the main effects of postmodern philosophy on social sciences. It is clearly stated in the article that the effects of postmodernism cannot only be limited to art and logically it should have an effect on education as well. This effect, described as the postmodern educational approach, emphasizes that the rudiments of popular culture should also be incorporated to education and therefore to curricula. Postmodern educational approach also accentuates the significance of allowing ‘others’ who have never possessed the opportunity to articulate their standpoints and desires to have a say in their own education. The concrete reflections of postmodern educational approach can be perceived in Critical and Border Pedagogies theorized by Henry A. Giroux. Critical pedagogy aspires to educate individuals who do not accept occurrences as they are and are critical of the knowledge they construct all through their education. Only by this way these individuals will be able to discover their own voices, improve their civilian consciousness by taking risks, and acquire the ability of staying alive and functioning within social relations, traditions and experiences. Border pedagogy is as well a product of postmodern philosophy. It defends counter-text as opposed to the official ones offered, presented and imposed to learners. Counter-consciousness represents the critical analysis of how the present reads the past and how the past informs the present. This practice of course results in the re-evaluation of memories and traditions. Memories are the stories which were forgotten or ignored with the support of preserved traditions. It is therefore concluded in the article that postmodern educational approach is the critical examination towards dismissing the main narratives and discourses which manipulate and configure the curriculum of schools. It is the struggle exercised towards the recognition of the suppressed in forgotten or ignored histories, texts, memories, experiences, and social discourses and narratives.

Key words: Postmodern education, Critical Pedagogy, Border pedagogy, Counter-text, Counter-consciousness.

** Near East University, mkurt@neu.edu.tr, North Cyprus

GİRİŞ

Postmodernizm tartışmaları, modernist sanat biçimlerini tanımlayan mimari, edebiyat, resim vb. alanlarda yeni "postmodern" kültür biçimlerinin işaretleri olarak başladı. Modernizm, metalleşmenin infilak edip saçılması, mekanikleşme, teknoloji, değiş-tokuş ve piyasayla nitelenirken, postmodern toplum, tüm sınırların, alanların, yüksek ve aşağı kültürün, görünüş ve gerçeklik arasındaki ayrımların ve geleneksel felsefe ile toplumsal kuramın barındırdıkları tüm diğer çift değişkenli karşıtlıkların "şiddetli bir patlamayla içe dönük çöküşü" nün mevzisi olmuştur.

Marksist düşünür Frederick Jameson postmodernizmin "geç kapitalizmin kültürel mantığı" olarak yorumlanması gerektiğini öne sürmektedir (1984). Stratejisi, postmodernizmi yeni bir toplumsal düzen üreten özel bir derleyip toparlayıcıdan ziyade kapitalizmin yeni evresi içindeki bir uğrak olarak kavramsallaştırmaktır. Habermas (1993) gibi diğer toplumsal kuramcılar ise, tarihte postmodern bir kırılmanın ortaya çıktığı iddialarını reddederek, yeni tutucu ideolojinin bir biçimi olarak yorumladıkları postmodernizme saldırmaktadırlar. Lyotard'a (1984) göre postmodern toplum, bilgisayar, enformasyon, bilimsel bilgi, ileri teknoloji, yani bilim ve teknolojideki yeni ilerlemelerden kaynaklanan hızlı değişim toplumdur.

1970'lerin sonuyla birlikte yeni postmodern toplumsal kuramlar sahneye çıkmaya başladılar. Jean Baudrillard yeni toplum, kültür, deneyim ve öznellik biçimleri yaratan radikal imge sanayinin (semiurgy) benzetmeler (simulations) ve suretler (simulasra) ürettiği bir postmodern toplum betimlemesi yaparken Jean-François Lyotard modernitenin büyük umutlarının sona erdiğine ve geçmişin baskıcı toplumsal kuramlarının ve devrimci siyasetini sürdürmenin olanaksızlığı işaret eden bir "postmodern durum" betimlenmesi yapmaktaydı (Sarup,1993). Postmodernizm, 'yüksek modernizm' in ciddiyetinin aksine yeni bir ilgisizlik, yeni bir şakacılık ve eklektizm sergiledi. Ancak modernizmden postmodernizme geçiş, ilk dönem Rönesans'ı ile ileri dönem Rönesans'ı arasındaki geçişi kadar, bütün standartlar ve öncelikler değişmeksizin pürüzsüz olmuştur.

Modernizm, hiçbir zaman sıradan halk üzerinde etkililik kazanamadı. Postmodernizm ise popüler kültürü ögesi ile bunu başardı. Postmodernistler ilk ortaya çıktıklarında, özgürlük savaşçıları, kahramanlar olarak görüldüler. Bunların hepsi, küçük ölçeği, karmaşığı, gelenekseli, tarihseli, dekoratifi ve popülerleri yasallaştırma savaşımı verdiler.

"Modernist sanatın ince işçiliğinin, biçimsel bilgiçliğinin ve estetik talepkarlığının aksine "yüksek kültür" ve "popüler kültür" biçimlerini karıştıran, estetik sınırları altüst eden, sanatın alanını reklam imgelerini, televizyonun oldukça değişken mozaiklerini, soykırım sonrası nükleer çağın deneyimlerini kapsayacak denli genişleten ve her zaman tüketim kapitalizmini çoğaltarak üreten postmodernist sanat, bölük pörçük ve eklektikti. Yüksek modernizmin ahlaki ciddiyetinin yerini ironi, pastiş (pastiche), kinizm, ticari tutum ve kimi durumlarda dobra nihilizm aldı" (Kellner, 1988). Sonuçta modernizm "yüksek sanat"ın yasası ve bir parçası haline gelirken, postmodernizmin pop art'da ,dönemin mimarisinde, filminde ve edebiyatında görülebilen, "anything goes" (her şey

uyar) yollu bir popülist estetik sergiledi. Modernist sanatın büyük bir kısmı geleceğe yönelimliydi, yeni olanın karşısında coşkuya kapılıyor ve yeniliği hoşnutlukla karşılıyor; postmodernist sanat ise sanat tarihi sürecinden seçilmiş stillerin, biçimlerin ve türlerin eklektik karışımları içinde eskiye olan nostaljik hayranlığı ile yeninin karşısında büyülenmeyle kaynaştırıyordu. Ve modernist hareketin siyasal avangartı (avant-garde) en azından yadsıma ve aykırılığı kutsayarak sanat ve hayatın dönüştürülmesi çağrısında bulunurken, postmodernist sanat genellikle dünyadan olduğu haliyle zevk aldı ve mutlu bir şekilde estetik stiller ve oyunlar çoğulculuğuyla bir arada yaşadı (Jameson, 1984).

Hızlı değişimler sanat alanıyla sınırlı değildi. Toplumun her unsurunu ve katmanını doğal olarak etkilemişlerdir. Yıllar boyunca büyük anlatılara kendilerini adamak zorunda olan insanlar ve topluluklar artık kendi seslerinin de yaşamlarında belirleyici olması gerektiğini vurgulamaya başlamışlardır. Bu anlamda, insan yaşamında en önemli süreçlerden olan eğitimin de yeniden anlatılması gereği doğmuştur. Bu bir anlamda eğitimin, Hiedegger'in "varolmayı", Freud'un "ruhu", Nietzsche'nin de "bilmeyi" aldığı gibi, Derida'nın anlatısıyla "silinme altına" (sous rature) alınması ve yapıbozumu yapılması anlamına gelir. Eğitim, artık farklı kitlelere de seslenmeli, tarihin bir sayfasına itilmişlerin seslerinin de eğitim süreçlerinde var olmasını sağlamalıdır.

Bu bağlamda postmodern düşüncenin eğitime yansması kaçınılmaz olmuştur. Postmodern bakış açıları eğitimde "Eleştirel Eğitim Bilimi" (Critical Pedagogy) ve "Sınırsal Eğitim Bilimin" (Border Pedagogy) temellerini çizmiştir.

ELEŞTİREL VE SINIRSAL EĞİTİM BİLİMİ

Eleştirel eğitim bilimi, daha çok modernizm söylemi ile biçimlenmeye başlamıştır. Yani, ilerici gelenek çerçevesinde, öğretimi, öğrencilerin kendi deneyimlerini yalnızca anlatma ve değerlendirmeye yönelmiştir. Eleştirel eğitim bilimi, öğretmenlerin ve diğerlerinin, eğitimi, politik, sosyal ve kültürel bir girişim olarak algılamalarına olanak sağlamıştır. Başka bir anlatımla bu, eğitimciler için politik olduğu kadar, eğitim bilimsel bir sorundur. En iyi biçimde, bilgi, güç ve istek arasındaki ilişkinin tekrar yazılmasının önemini vurgular. Ayrıca, tarihsel olarak ayrıcalıklı ve ezik grupları insan varoluşunu ve tam demokrasi olasılığını güçlendiren, sosyal değişimlere katkı verirken "kendini ifade" arayan "farklılığın" anlamını tekrar tanımlamayı da vurgular (Giroux & Simon, 1989).

Eleştirel eğitim bilimi, aynı zamanda, halk felsefesi krizi üzerindeki geniş tartışmayı çözümlenebilecek eğitimsel bir dilin tekrar oluşturulması gereksinimini de vurgular. Bu durumda, eğitim bilimsel uygulama, liderlik ve eğitim reformu dili, halk yaşamının en demokratik ve dinamik olanaklılığını genişleten halk felsefesiyle ilişkilendirilmelidir. Buradaki risk, eğitim kuramı ve uygulamasını, halk bütünlüğü dünyasına geri götüren bir değişim dili yaratmanın amaç ve anlam sorunlarını merkez olarak kabul etmek anlayışını varsaymak olabilir (Giroux & Simon, 1989).

Bu dil, liderliği yalnızca engin bir biçimde anti-ütopik olarak tanımlamıyor. Bu dil, aynı zamanda, inançlarını ve görevlerini yapılandıran temel değer ve ilkeler açısından, yöneticilere ve öğretmenlere ne yaptığını anlatacak yeterliliğe sahip değildir. Bu kendi tarafsızlığını görmezliğe gelen, gelecek görüşünün temelini oluşturan ideolojik öngörülerle uğraşmayı reddeden ve boyun eğen, basitleştiren, yıkan, sosyal

ilişkilerle suç ortaklığı yaptığını anlamayan bir dildir. Bu, kontrolü, kesinliği ve nesnelliği arayışında liderliği, birlik, toplum ve halk yaşamı nosyonlarına ilişkilendiremeyen bir dildir. Bu, yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencileri tezgahtar ve kötü kuramcılar düzeyine düşüren, okulları çok önemli bağlarından halk yaşamına döndüren, öğretimi yetkilendirme yerine etkililik açısından tanımlayan bir dildir. Bu dil, eğitimcileri yalnızca eğitimi, liderliği ve halk felsefesini tanımlamamış, ayrıca demokratik ve popüler halk kültürünü uyarılama yetisi ufkuyla, okulların ve toplumun karşılaştığı baskıcı sorunlara ışık tutmuştur (Giroux & Simon, 1989).

Eleştirel eğitim bilimi doğrultusunda, okul ve günlük yaşamın dili, öğretmenler ve öğrencilere, tarihte yer bulabilecek, kendi seslerini bulmaya yardımcı olacak, yurttaşlık cesaretini geliştirmek, risk almak, demokratik halk biçimleri için gerekli olan sosyal ilişkileri, gelenekleri ve alışkanlıkları ilerletmek için gerekli şefkat ve inançları oluşturmasına yardımcı olarak yeteneklerini sağlamak zorunda olacaktır.

Bu yalnızca giderek daha fazla ülkeleri simgeler hale gelen çeşitli görüşlerin, deneyimlerin, tarihlerin ve topluluk geleneklerinin, okulun öğretim programında yer verilmesini değil, aynı zamanda bu farklılıkların içinde ve aralarındaki demokratik toplumun ortak siyasi amaçlarını dile getirecek bir dilin bulunması anlamına da gelir. Bu durumda, eleştirel eğitim, çeşitli bireysel hakların ve kültürel geleneklerin önemini göz ardı etmeden, özgürlük, eşitlik ve adalet gibi ilkeler bakımından dayanışma yaratan bilgi ve becerilerin, öğrencilere yeniden kazandırılması anlamına gelecektir. Bu, kısmen, öğretim programlarının yetersizliğini kabul etmek anlamına gelir ve sadece toplumun orta ve üst-orta sınıfının ilgi alanlarını ve değerlerini açıklayan ve belirten eleştirel eğitim gereksinimi olduğunu ortaya çıkarır. Bu durumda, E.D. Hirsch ve Alan Bloom tarafından ortaya atılan ve günümüzde kabul gören öğretim programı görüşleri ya kültürel çeşitliliğin eğitimiyle çeliştiği için ya da okulların öğrencileri güçlü demokratik bir toplum yaratmak için uğraşan eleştirici vatandaşlar olarak eğitildiği yerler olduğu görüşüne karşı durduğu için reddedilmiştir (Giroux & Simon, 1989).

Eleştirel eğitim bilimi, kendini yalnızca radikal demokrasinin amaçları ve istemleri ile ilişkilendirmemeli, ayrıca gerekli ve kurtarıcı olan bilginin üretimi için gerekli olan durumlarla da ilgilenmesi gerekmektedir. Popüler kültürün özelliklerini eğitime sunmalı ve okul politikaları ve eğitimi planlamasında marjinal ve dışlanmışlara da yer vermelidir. Okulların yalnızca öğretim yönünü değil, yöneten-baskın sınıftan olmayan farklı ırk, sınıf ve cinsten olan grupların sahip olduğu marjinal ve dışlanmış sesleri de sunan sosyal ve kültürel biçimler yönünü de vurgulanmalıdır. Bu öğrencileri çoğulcu bir toplum için gerekli olan iyi bir vatandaş değil, eleştirel kişilikler olarak eğitmektir.

Eğitim programları, bilgi ve gücün farklı öğrencilerin seslerini duyurmak ve kısmak için, değişik eğitim açılarından nasıl bir araya geldiği anlayışını sağlamak zorundadır. Eğitimciler öğrencilerin okulları yalnızca özne yetiştiren değil, öznellik yetiştiren yerler olarak algılamasını sağlamalıdır. Öğrenmenin yalnızca bilgi almakla ilgili olmadığını, yer, kimlik ve değer anlayışını kazandıran sosyal uygulamanın üretimiyle de ilgili olduğunu öğrencilere belirtmek gerek. Başka bir deyişle, eğitimciler eğitimsel liderlik ve öğrenmenin olanaklarını ve etik gücünü yıkan belirli otorite biçimleri yollarını, okulun bazı öğrencilerin seslerini kesme yollarını ortadan kaldırmaya yarayacak popüler kültür

ve eğitim kuramı geliştirmek zorundadır (Giroux & Simon, 1989).

SINIRSAL EĞİTİM BİLİMİ

Postmodern eğitim savunucularından, Giroux, eleştirel eğitimin de üzerine çıkararak Sınırsal Eğitim Biliminin yaşama geçirilmesinin zorunlu olduğunu ısrarla belirtmektedir. Giroux'a göre sınırsal eğitim bilimi, yalnızca bilgi ve gücün farklı biçimlerini temellendiren ve yeniden yerleştiren, değişik sınırların açıklığa kavuşturulmasını önermez, aynı zamanda, eğitimi demokratik toplum savaşına da ilişkilendirir. Sınırsal eğitim bilimi, modernizmin kurtuluş nosyonuyla, postmodern direnişi birleştirmeye çabalayan bir eğitim bilimidir (Aronowitz , & Giroux, 1991).

Sınırsal eğitim biliminin üzerinde durduğu olgulardan en önemlisi **Karşı-Metin**'dir (Counter-Text). Bu resmi metinleri eleştiren, bunların yerine alternatif temsil biçimleri kullanır. Öğrencilere, kültürel oluşumları, deneyimleri ve dilleri oluşturan, çok kaynakla uğraşma şansını sunar. Bu diğer bir deyişle, öğrencilere kendi anlatılarını ve tarihlerini de içeren metinleri eleştirel olarak okumalarını ve sınırlarını öğrenmelerini öğretmek demektir. Kaldı ki, bir insanın sınıfı, ırkı, cinsi ve ahlaki, belirli baskılara koyuşunu, belirli metinleri okuyuşunu ve belirli bir ideoloji anlayışını belirlemez yalnızca etkiler. Karşı- metin bağlamında insanı, böylece, bilgiyi, güç ve farklılık koordinatlarında oluşturulmuş sınırlara girip çıkan insanlar gibi "sınır geçenler" olarak ele almalıyız. Bu sınırlar fiziki sınırlar değildir, bunlar sosyal biçimleri, kişisel yeterlilikleri ve belirli kimlikleri sınırlayan ve onlara şans tanıyan kural ve düzenlemelerin haritaları içinde sosyal olarak örgütlenmiş ve tarihsel olarak oluşmuş olan kültürel sınırlardır. Böylelikle sınırsal eğitim bilimi yeniden haritalandırdığı gibi merkezileştirmeyi de bozar (Aronowitz , & Giroux, 1991).

Karşı-Bilinç (Counter-Consciousness) de sınırsal eğitim bilimi olgusu içinde önemli bir yere sahiptir. Farklılıklar, yalnızca tarih, ırk, cinsiyet ve ahlak söylemlerinde değil okul, işyeri ve aile gibi sosyal biçimlerde daha açık olarak ortaya çıkarlar. Diğer taraftan da bilgi eğitimi ve özgür bilgi akışı biçimleriyle, yalnızca gücü ve kapitali ellerinde bulunduranlar tarafından yönlendirip paylaşılmaktadır. Bunun için, demokrasi ve farklılık söylemleri karşı-bilinç olarak eğitim bilimsel olarak ele alınmalıdır. Karşı-bilinç, şimdinin geçmişi nasıl okuduğunu ve geçmişin şimdini nasıl bilgilendirdiğinin eleştirel bir okumasını temsil eder. Karşı-bilinç, demokrasiyi, yalnızca geçmişten kalma bilgi olarak görmeyi reddeder. Yerine, demokrasiyi, halk yaşamına bağlamaya çabalar. Eğitim bilimsel olarak, aynı zamanda tarihi, öğrenci sesi gücü yönünden tekrar yazmayı belirtir. Böylelikle karşı-bilinç belirli öznelliklere ve kimliklere izin veren demokratik sosyal biçimleri oluşturma amacına işaret eder. Karşı-bilinç'e göre demokrasi, halk yaşamının farklılığını nasıl değişik bir biçimde örgütlediğini anlamak için bir başvuru kaynağıdır. Eğitimciler, öğrencilerin demokrasiyi karşı politikaların bir parçası olarak tekrar yazılması gereken, uğruna savaşılması ve savaşımın verilmesi gereken bir yaşam biçimi olarak anlamalarına izin vermelidirler (Aronowitz , & Giroux, 1991).

Sınırsal eğitim biliminde açıklığa kavuşturulması gereken diğer bir olgu da **gelenek ve anımsama**dır. Smith (1985) "anımsamay" karşı-belleğin bir biçimi olarak, "geleneği" de hafıza kaybında ortaya çıkan, tepkisel bir geçmişe özlem olarak görür. Gelenek, eleştirel öğretimi yurtsever olmayan ve karşı-belleği yıkıcı görüşler olarak algılayan

sosyal uygulamalar ve ideoloji bileşkesidir. Gelenek, demokratik toplum için temel referans olabilecek farklılıkları yadsıyan kamu biçimlerini sorgulamayı reddeden bilgi ve eğitim bilimsel biçimlerin ideolojik temelidir. Demokrasiyi, böylece anımsama ve geleneklerin gelişiminde kök bulan tarihsel ve sosyal oluşum olarak tanımalıyız. Böylece, eğitim bilimsel, pratik biçimiyle karşı-bilinç, farklılığı tarihsel oluşum olarak işaretlemekle ilgili değildir, daha çok adalet ve demokrasi için savaşımlar ve kendi kendini temsil etmenin temellerini sağlar.

Anımsama, nostaljik bir olgu değil, bazı öyküleri yeniden ortaya çıkartılması ve dolayısıyla değerlendirilmesi yolunu açar. Yani, yeni söylem mekanları yaratmak, kültürel anlatıları yeniden yazma ve kavramları başka bir açıdan tanımlamadır anımsama.

POSTMODERN EĞİTİM

Anlatılanların ışığında postmodern eğitim anlayışı, resmi programları biçimlendiren "ana anlatılar"ın ve "liderlik söylemleri"nin kaldırılması yönünde eleştirel bir sorgulamadır. Unutulmuş ve silinmiş tarihlerde, metinlerde, anılarda, deneyimlerde ve toplumsal anlatılarda ortaya çıkabilen ezilmiş gurupların kendilerini temsil eden karşı koyuşudur. Bilgi, güç ve istek arasındaki ilişkinin tekrar yazılmasının önemini vurgular. Buna ek olarak, postmodern eğitim anlayışı, tarihsel olarak ayrıcalıklı ve ezik gurupların insan varoluşu ve radikal demokrasi olasılığını güçlendiren sosyal değişimlere katkı verirken, "kendini ifade" arayan "farklılığın" önemini vurgular. Böylelikle, eğitim kurumları özne yetiştiren yerler değil, öznellik yetiştiren yerler olmalıdırlar. Bu anlayış, öğrencilerin sadece kendi topluluklarının dilini değil aynı zamanda devletin ve dünyanın dillerini de bilmek zorunda oldukları bir eğitim anlayışıdır. Bilgi böylelikle, öğrencilerin, kültürel çeşitliliğin ve çatışmaların giderek arttığı bir dünyada ilgili ve demokratik bireyler olarak var olabilecekleri rollerini eleştirel olarak değerlendirmelerine yardım etme potansiyeli olarak, sorgulaması gereken bir şeyden çok, aktarılması gereken bir şey haline alır. Eğitim, bu durumda, belirli bir görüşün özel içeriğini kendi özel kullanımı için ayırmasına indirgenir.

Eğitim, böylece, vatandaşlık ve kültürel/sosyal adalet konusundaki tartışmanın önemli elemanları olarak diyalog, kültürel çeşitlilik ve popüler kültürü yasal kılan sosyal ilişkiler içinde yapılandırıp denenmesi gerekmektedir. Eğitim, aynı zamanda, öğrencileri yönetmeleri için eğiten, onlara halk liderliğinin değişik biçimleri yoluyla ahlaki sorumluluklarını yerine getirebilen bireyler olarak rollerini etkili bir biçimde uygulamalarında gerekecek tarih, bilgi ve becerileri kazandıran bir eğitim biçimi olarak algılanmalıdır. Bu daha özel olarak eğitim kavramını sadece insanların ne öğrendiğiyle değil aynı zamanda nasıl öğrendikleriyle de bağlanması anlamına gelir. Diğer taraftan, demokrasi ve kültürel adalet savaşında önemli miraslar olarak hakkettikleri yerleri verilmemiş tarihlerin, kültürlerin, hikayelerin ve günlük olayların hakkettikleri değerin verilmesi anlamına gelir. Eğer eğitim sorunu, anlam ve amaç sorularıyla ilgiliyse (ki bunlar öğrencilerin geniş toplumdaki eleştirel bireyler olarak eğitilmesi zorunluluğunu ciddiye alır), öğrenme sürecinin bir parçası olarak popüler kültür küreleriyle ilgili kendi durumlarını gerçekten yansıtabilir duruma gelebilecekleri konuyla da ilgili olmak durumunda kalacaktır. Eğitilmiş olmak sadece bir şey bilmek değildir; bilgi üretme işinde yer almayı bilmek anlamına da gelir (Aronowitz , & Giroux, 1991). Demokratik devletin

inşa edilmesindeki olumlu ve olumsuz etkileri olan yada olabilecek olan belirli dillerin, kültürlerin ve deneyimlerin tam olmama durumları ve sınırlarını öğrenme anlamına gelir.

Postmodern eğitimi savunanlar, akıl, günlük yaşam ve kültür hakkında yapılan konuşmaların, çoğulculuk ve eleştirel vatandaşlık söylemiyle aynı anda yapılması gerektiği belirtirler. Bu, adalet, özgürlük ve iyi yaşam sorunlarıyla arası açık olmayan, yaşanmış topluluk görüşünü vurgulayarak yaşamı demokrasiye ve her güne dönüştüren bir söylemdir. Modernin aydınlanmış öznel olan ilgisi, postmodernin çoğulculuk, çokluluk ve özele olan vurgusuyla birleşerek, soyut hakları günlük gerçeklerden ayırt etmeyen ve toplumu bir boyutlu kültürel ve tarihsel anlatının birleştirici ve yasal uygulaması olarak algılamayan öğrenci yetiştirmenin önemini vurgular, postmodern eğitim bilimi ve bilgi biçimlerini reddeden vurgusu, evrensel akılın yasallaştırıcı iddialarına dönüşmüştür, kendi taraflılığını yadsıyan anlatıları reddi ve kültürü sosyal ve tarihi bir yapıdan çok bir insan ürünü (artifact) olarak algılayan bütün çözümlere karşı muhalefeti, öğrenmenin ve öğretmenin kurtuluşçu olanaklarını radikalleştiren eğitim bilimsel temeller sağlar (Giroux, 1991).

SONUÇ

Bunların ışığında, eğitimin yeniden yapılması gerekmektedir. Özgür, farklı, özgün ve tam demokratik bireyler yaratmak işlevini de yerine getirmelidir. Eğitimin ana görevi, tek tip insan yerine kendi kültürel geçmişine dayalı her an farklı yönlere kanalize olabilen özgür, özgün ve öznelliğe sahip birey yetiştirme olmalıdır. Böylelikle, farklı tarihsel ve kültürel geçmişlere sahip farklı inançlardaki insanların kendi kişilikleri doğrultusunda eğitim alma hakları olabilecektir. Bunu gerçekleştirmek için ilk önce eğitimdeki merkezi yönlendirmeyi kaldırmak gerekir. Bölgeler, şehirler, kasabalar ve hatta yerleşim alanları kendi eğitim sisteminin ana çerçevesini çizebilmelidir. Toplumun gereksinim duyduğu insan tipi yetiştirmek isteyenler bu yönde bir öğretim programı hazırlarlar.

Bunun yaşama geçirilmesi için ilk önce farklı kültürlerin, tarihlerin, dillerin ve etnik oluşumların yönlendirdiği farklı öğretim programları seçenekleri oluşturulmalıdır. Bu öğretim programları, farklı kültürlerin, tarihlerin, dillerin ve etnik yapıların gerçek temsilcileri tarafından gelecek istek doğrultusunda istekte bulunmaların işbirliğiyle eğitimsel ilkeler gözetilerek oluşturulmalıdırlar. Ancak bunun sonucunda bireyler ve topluluklar istedikleri sınırlar çerçevesinde kendilerini yetiştirirler ve neye hazır olmak istiyorlarsa kendilerini ona hazırlarlar.

KAYNAKÇA

- Aronowitz, S., & Giroux, H. A.** (1991). *Postmodern Education*. Minneapolis : Minnesota U.P.
- Giroux, H. A.** (1992). Language, Difference, and Curriculum Theory: Beyond the Politics of Clarity. *Theory Into Practice*, 31, 221-227.
- Giroux, H. A.** (1997). *Pedagogy and the Politics of Hope: Theory, Culture, and Schooling*. Boulder, CO: Westview Press.
- Giroux, H. A. (ed.)** . (1991). *Postmodernism, Feminism, and Cultural Politics: Redrawing the Boundaries of Educational Criticism*. Albany: Sunny Press.
- Giroux, H. A., & Simon, R.,** (eds). (1989). *Popular Culture, Schooling and Everyday Use*. Granby, Mass. : Bergin & Garvey Press.
- Gregotti, V.** (October, 1991) . *Avant-garde and Post-Modern*. Casabella, 55, 2-3,63.
- Habermas, J.**(1993). *İdeoloji Olarak Teknik ve Bilim*. İstanbul :Yapı Kredi Yayınları .
- Jameson, F.** (1984). *Postmodernism or the Cultural Logic of Late Capitalism*. New Left Review, 146, 53-59.
- Kellner, D.** (June ,1988). *Theory, Culture and Society* 5, 2-3 ,239-270.
- Liotard, Jean-François.** (1984). *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*. University of Minnesota Press, Minneapolis.
- Norris, C.** (1990). *What's Wrong With Post Modernism*. London: Harvester Wheatshaf.
- Sarup, M.** (1993). *Postculturalism and Postmodernism*. Hertfordshire : Simon & Srüster.
- Smith, B.I.** (1985). *Political and Remembrance: Republican Theme in Machiavelli, Burke, and Tocqueville*. Princeton: Princeton UP.
- Stockhammer, Moris.** (1965). *Karl Marks Dictionary*. New York: Philosophical Library.

Postmodern Education: Critical and Border Pedagogies

Summary

Postmodern discussions have commenced as a gigantic reaction to the modernist world view. Reflections of postmodernism, generally disparaged as being ordinary, untailed and even kitsch, have been observed in architecture, literature and other fields of art. Frederick Jameson, in the same way, declared that postmodernism should be considered as the cultural logic of late capitalism. Habermas (1993) strongly repudiates that there is an era of postmodern philosophy and believes that this is a new appearance of conservative ideology. According to Lyotard (1984) postmodern society is the society of rapid transformations. This society is the end product of the advances in information technologies and science. On the other hand, there were numerous productions and creations of art and architecture which could not be classified as modernistic. They were incorporating popular aesthetics of “anything goes” and criticizing the great narratives and discourses by utilizing the old and forgotten. They were portraying the “other”, which has constantly been criticized, disregarded, and insulted.

This new manner of interpreting the world impinged on social sciences and education as well. In education, people started to query the information and knowledge transferred to them. They felt that there was something not functioning as it should be. Education, from this time forth, should appeal to dissimilar masses and the voices of ‘put aside’ should be heard in all educational processes as well.

Critical and Border Pedagogies theorized by Henry A. Giroux are the tangible reflections of postmodern world view in education. Critical pedagogy aspires to educate individuals who do not accept occurrences as they are and are critical of the knowledge they construct all through their education. Only by this way these individuals will be able to discover their own voices, improve their civilian consciousness by taking risks, and acquire the ability of staying alive and functioning within social relations, traditions and experiences. Critical pedagogy also helped teachers and others to perceive education as a political, social and cultural practice. This, to some extent, indicates that existing core curriculum is inadequate and the realization of critical pedagogy is unavoidable. Schools for this reason shouldn’t just impart the standpoints of managing dominant class, but also announce the social and cultural structures and notions of marginal and oppressed groups. This, as a result, suggests educating students not as good citizens but critical personalities.

Border pedagogy is as well a product of postmodern philosophy. It aims to amalgamate the emancipation notion of modernism with the postmodern resistance. It defends counter-text as opposed to the official ones offered, presented and imposed to learners. This counter-text provides students with the prospect to deal with a variety of resources which shape the cultural entities, experiences and languages. Counter-consciousness represents the critical analysis of how the present reads the past and how the past informs the present. It refuses to consider democracy as knowledge remained from the past. It attempts to relate democracy to everyday public life. From a pedagogical analysis, it supports to inscribe the history from a student point of view. This practice of course results in the re-evaluation of memories and traditions. Memories are the stories which

were forgotten, disregarded or ignored with the great support of traditions. Smith (1985) perceives “memories” as a form of counter- consciousness and “tradition” as a reactionary nostalgia occurring when losing consciousness.

It is therefore concluded in the article that postmodern educational approach is the critical examination towards dismissing the main narratives and discourses which manipulate and configure the curriculum of schools. It is the struggle exercised towards the recognition of the suppressed in forgotten, disregarded or ignored histories, texts, memories, experiences, and social discourses and narratives. Therefore, in order to implement the main beliefs of postmodern educational approach, additional power should be given to local authorities, community leaders, comprised by “others”, without checking their concurrence with the great narratives.